

prof. PaedDr. Zuzana Kováčová, PhD.

Katedra slovanských filológií, Filozofická fakulta UKF v Nitre

Štefánikova 67, 949 74 Nitra E-mail: zkovacova@ukf.sk

OPONENTSKÝ POSUDOK

na pedagogickú, vedecko-výskumnú, publikačnú a inú odbornú
činnosť

doc. Mgr. Edity Hornáčkovej Klapicovej, PhD.

Doc. Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD. pôsobí ako vysokoškolská učiteľka na Filozofickej fakulte UKF v Nitre od roku 2000. Jej alma mater je FF UKF v Nitre, kde skončila vysokoškolské štúdium v odbore *učiteľstvo akademických predmetov anglický jazyk a literatúra – španielsky jazyk a literatúra* a tu začala aj jej pedagogická činnosť, keď v rokoch 2001 – 2004 pôsobila ako odborná asistentka na Katedre anglistiky a amerikanistiky, čomu predchádzalo ročné pôsobenie na Michiganskej univerzite v USA.

Doc. Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD. má skúsenosť s niekoľkými študijnými pobytmi a pôsobeniami na zahraničných univerzitách, konkrétne v r. 2000 – 2001 absolvovala študijný pobyt (štúdium anglického jazyka a literatúry) na Univerzite Ave Maria v Michigane v USA, v r. 2004 – 2005 pôsobila na Univerzite v Bologni (Taliansko) ako lektorka slovenského jazyka a kultúry, päť rokov (2006 – 2011) pôsobila ako odborná asistentka na Františkánskej univerzite v Steubenville v USA (kde predtým ako študentka absolvovala študijný pobyt v r. 1996 – 1997). Počas doktorandského štúdia v r. 2002 – 2005 sa venovala štúdiu španielskeho jazyka a lexikografie na Univerzite Complutense v Madride v Španielsku.

V rokoch 2013 – 2018 pôsobila na Katedre anglistiky a amerikanistiky FF UCM v Trnave ako docentka. Od roku 2019 doteraz pôsobí na Katedre translatológie FF UKF v Nitre.

Lingvistické vzdelanie a jazykové kompetencie v symbióze s koncepčným uvažovaním a relevantnými anticipáciami jej umožnili spolupracovať na tvorbe a zavádzaní nových bakalárskych a magisterských študijných programov či nových lingvistických disciplín aj počas

pôsobenia na zahraničných univerzitách a neskôr aj v domácom univerzitnom kontexte. Na Františkánskej univerzite nielen založila nový študijný program, ale participovala aj na príprave novej metodológie testovania a hodnotenia vyučovania cudzích jazykov.

Vo svojej pedagogickej práci sa zameriava, resp. zameriavala predovšetkým na prípravu študentov v študijnom programe *Učiteľstvo anglického jazyka v kombinácii* a na prípravu odborníkov v študijnom odbore *filológia* – zameranom na prípravu prekladateľov a tlmočníkov v jednodborovom bakalárskom a jednodborovom magisterskom štúdiu (v aprobácii dvoch jazykov). V skladbe odborných disciplín, ktoré v minulosti doc. E. Hornáčková Klapicová, PhD. zabezpečovala, nájdeme tak spektrum systémových lingvistických predmetov reflektujúcich poznatky štrukturalisticky orientovanej lingvistiky, akými sú *Fonetika a fonológia, Morfológia, Syntax, Lexikológia*, ale aj disciplín, ktoré sa vyvíjali ako reakcia na zmenu metodologickej matrice po kognitívno-komunikačnom obrate v lingvistickom bádání, a to sú v prípade inaugurantky napr. *Hermeneutická koncepcia kultúry v interpretácii prekladového textu, Translačná činnosť v kontexte terminológie, terminografie a lexikografie* či *Kontrastívna lingvistika pre translatológov*.

Doc. E. Hornáčková Klapicová, PhD. viedla doteraz 3 doktorandov v externej forme štúdia 3. stupňa, z ktorých jedna doktorandka ukončila štúdium obhajobou dizertačnej práce a dvaja doktorandi sú po úspešne zvládnutej dizertačnej skúške, ktorú absolvovali v r. 2018, čím položila základy svojej vedeckej školy.

V spektre tém tu spomenutých doktorandských prác sa reflektuje najmä jedna z troch sfér odborného a vedeckého zamerania inaugurantky, ktoré navzájom spolu súvisia a nie je možné ich oddeliť. Ide o problematiku vyučovania anglického jazyka v kontexte komunikačno-pragmatických kompetencií a diskurzívneho ukotvenia jazykových znalostí študenta. Ďalšími dvomi oblasťami výskumu inaugurantky sú *lexikografia* spojená s lexikografickým spracovaním špecifickej odbornej terminológie a problematika *bilingvizmu* a *multilingvizmu*. Ďalej sa v tomto posudku venujeme ostatným dvom spomenutým oblastiam.

Doc. E. Hornáčková Klapicová, PhD. – ako bolo už spomenuté – sa odborne zameriava na dvojjazyčnú lexikografiu a terminografiu, t. j. výskum slovnej zásoby a terminológie z pohľadu prekladu, historickej lingvistiky, sémantiky, pragmatiky a kontrastívnej lingvistiky. Toto odborné smerovanie inaugurantky implikuje perspektívu zostavovania terminologických výkladových slovníkov a výkladovo-prekladových slovníkov. Tento predpoklad doc. Edita Hornáčková Klapicová, PhD. v praxi aktívne naplňa, o čom svedčia ňou publikované teoretické štúdie o terminológii a lexikografii, ale aj lexikografické práce typu prekladového terminologického slovníka, napr. *Lexikografia, preklad a teologický slovník* (Bratislava, 2010).

Do konceptu tohto slovníka sa premieta na jednej strane potreba slovensko-španielsko-anglického prekladového teologického slovníka, čím sa reflektuje rozvoj terminológie v uvedenej oblasti. Na druhej strane týmto dielom autorka akcentuje ambíciu opísania „pojmovej sústavy kresťanskej teológie v rovine tvorenia slov, etymológie, frazeológie a sémantiky niektorých biblicizmov“, ako sama uvádza. Tu nachádzame popri štandardnej metodike hniezdovania, t. j. lexikografického spracovania konkrétneho hesla, aj opisno-interpretáčnej čiastkovej, no relevantnej analýzy sémantického poľa, a to v zmysle definície významu v intenciách kognitívnej lingvistiky, čiže rozšírené o relevantné konotácie. Ide teda o výkladový slovník, v ktorom je heslo spracované v slovenskom, anglickom a v španielskom jazyku. Zanedbateľná nie je ani teoretická časť, ktorá najmä študentom poskytuje teoretické zázemie, a to tak z oblasti histórie lexikografie, ako aj z oblasti obsahu či metodiky spracovania najnovších lexikografických diel.

Hlbší ponor do porovnania anglickej a španielskej slovnej zásoby z náboženskej oblasti prináša monografia *HISTORICAL AND COMPARATIVE ASPECTS OF THE ENGLISH AND SPANISH RELIGIOUS VOCABULARY* (Trnava, 2015; *HISTORICKÉ A POROVNÁVACIE ASPEKTY ANGLICKEJ A ŠPANIELSKEJ SLOVNEJ ZÁSOBY Z OBLASTI NÁBOŽENSTVA*). Autorka si kladie za cieľ rekonštruovať spoločný pôvod špecifickej oblasti slovnej zásoby – náboženskej terminológie – dvoch indoeurópskych jazykov, a to v anglického a španielskeho jazyka, pričom sleduje súvislosti v ich historickom vývine.

V tejto lexikografickej línii zamerania doc. Mgr. Edity Hornáčkovej Klapicovej, PhD. treba ešte uviesť jej spoluautorstvo v *Diccionario abreviado del Cristianismo* (Madrid, 2011; *Krátky slovník kresťanstva*).

Najvýznamnejšie publikačné výstupy doc. Mgr. Edity Hornáčkovej Klapicovej, PhD. sú z oblasti aplikovanej lingvistiky, kde patrí tak problematika prirodzeného, ako aj intencného, t. j. školského bilingvizmu. V kontexte moderného školského kurikula v oblasti edukácie cudzích jazykov je školský bilingvizmus a s ním súvisiace metodické postupy mimoriadne diskutovanou témou a touto problematikou sa zaoberajú viaceré vedecké časopisy na medzinárodnej úrovni. V rámci osvojovania si cudzieho (resp. druhého, L2) jazyka možno rozlišovať explicitné a implicitné jazykové znalosti. Tie sa najmä v intenciách kognitívnej lingvistiky dostávajú čoraz viac do centra pozornosti výskumov v oblasti cudzieho jazyka. Doc. Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD. uvádza výsledky primárneho výskumu v oblasti obidvoch spomenutých foriem bilingvizmu.

Celá problematika bádania v oblasti nadobúdania kompetencií v druhom jazyku sa komplikuje tým, že je dokázané rozlišovanie medzi implicitným a explicitným učením sa, ako

aj implicitnými a explicitnými vedomosťami. Reflexia uvedených výskumných problémov a hypotéz je viditeľná v jednej z najvýznamnejších oblastí bádania inaugrantky, z ktorých som vybrala publikačné výstupy, ktoré sa viažu na prirodzený bilingvismus, a teda aj na vzťah jazyka a myslenia:

- *The skill of natural interpreting in a trilingual child (2021) / Zručnosť prirodzeného tlmočenia u trojjazyčného dieťaťa;*
- *Acquisition of meaning in bilingual children: Interference, translation and errors (2018) / Osvojovanie si významu u bilingválnych detí: interferencie, preklad a chyby;*
- *Social Aspects of Code-switching In Bilingual Children (2017) / Sociálne aspekty prepínania kódov u bilingválnych detí.*

Výskumné aktivity Doc. Mgr. Edity Hornáčkovej Klapicovej, PhD. treba doložiť jej zapojením, resp. vedením výskumných projektov. Bola hlavnou riešiteľkou dvoch projektov VEGA:

- VEGA 1/0454/18 *Logofóbia ako prekážka jazykovej kompetencie pri osvojení si materinského a cudzieho jazyka a*
- (aktuálne prebiehajúceho projektu) VEGA 1/0195/22 *Prirodzené tlmočnicke zručnosti u dvojjazyčných a viacjazyčných detí.*

V roku 2021 bola hlavnou koordinátorkou projektu ECML (*European Center for Modern Languages of the Council of Europe*) – projektu, ktorý zabezpečuje ďalšie vzdelávanie pre odborníkov podporujúcich jazykovú integráciu dospelých migrantov, vrátane odborníkov pracujúcich v oblasti *Jazykového vzdelávania pre dospelých migrantov...*

V rokoch 2013 – 2017 bola spoluriešiteľkou projektu COST IS1210 *Appearance matters: tackling the physical and psychosocial consequences of dissatisfaction with appearance / Na vzhľade záleží: riešenie fyzických a psychosociálnych dôsledkov nespokojnosti so vzhľadom*. Projekt bol vytvorený v spolupráci s partnerskými univerzitami z 35 krajín sveta.

Doc. Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD. bola za svoju výskumnú vedeckú činnosť ocenená v roku 2016, keď získala titul *Top vedec roka*, ktorý jej udelil dekan FF UCM v Trnave. V súčasnosti je členkou edičnej rady *Cambridge Scholars Publishing*, redakčnej rady časopisu *Topics in Linguistics* a členkou tímu expertov ECML (*European Center for Modern Languages of the European Council*).

Doterajšia pedagogická, vedecko-výskumná, publikačná a iná odborná a organizačná činnosť inaugurantky svedčí o tom, že doc. Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD. je osobnosť, v ktorej sa spája skúsenosť vysokoškolského pedagóga, fundovanosť moderného vedca – lingvistu a potenciál organizátora a editora. Jej doterajšie výsledky či už v pedagogickej alebo vedecko-výskumnej činnosti poskytujú záruku kvality a prínosu pre rozvoj odboru a pre podporu profesijného rastu ďalších vedeckých a vedecko-pedagogických pracovníkov.

Doc. Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD. spĺňa a vo viacerých aspektoch prekračuje kritériá a požiadavky v zmysle profesijného štandardu na vymenovanie za profesora v odbore *Cudzie jazyky a kultúry*.

Po dôslednom preštudovaní všetkých podkladov **odporúčam vymenovať** doc. Mgr. Editu Hornáčkovú Klapicovú, PhD. za profesorku v odbore *Cudzie jazyky a kultúry*.

Otázka do diskusie:

Inaugurantky by som sa rada spýtala, ktorú z vyššie opísaných oblastí výskumu mieni ďalej rozvíjať, resp. či sa domnieva, že na stránkach odborných časopisov budú v najbližších rokoch viac rezonovať témy prirodzeného alebo intenčného bilingvizmu. Sú poznatky z oblasti výskumu prirodzeného bilingvizmu využiteľné aj v prípade intenčného (školského) bilingvizmu?

V Nitre 4. apríla 2024

Prof. PaedDr. Zuzana Kováčová, PhD.